

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego

DSKKZ-WKD.053.1.2023.DI
Warszawa, 19 września 2023 r.

Szanowna Pani,

odpowiadając na Pani petycję w sprawie terminu rozpoczęcia i zakończenia zajęć dydaktycznych w szkołach dla dorosłych prowadzących kształcenie w formie zaocznej Departament Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwa Edukacji i Nauki (DSKKZ-MEiN) uprzejmie informuje.

W aktualnym stanie prawnym kwestie dotyczące organizacji kształcenia w systemie oświaty (bez szkół wyższych) regulują przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe¹ (dalej: ustawa Prawo oświatowe) i aktów wykonawczych do tej ustawy. System szkolny obejmuje następujące typy szkół² (publicznych i niepublicznych):

- 1) ośmioletnią szkołę podstawową;
- 2) szkoły ponadpodstawowe:
 - a) czteroletnie liceum ogólnokształcące,
 - b) pięcioletnie technikum,
 - c) trzyletnią branżową szkołę I stopnia,
 - d) trzyletnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
 - e) dwuletnią branżową szkołę II stopnia,
 - f) szkołę policealną dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Szkołą dla dorosłych w rozumieniu ustawy Prawo oświatowe, tj. szkołą, w której stosuje się odrębną organizację kształcenia i do której są przyjmowane osoby pełnoletnie oraz osoby kończące 18 lat w roku kalendarzowym, w którym są przyjmowane do szkoły, może być wyłącznie szkoła podstawowa dla dorosłych i liceum ogólnokształcące dla dorosłych³. Szkoły te stwarzają osobom dorosłym możliwość uzupełnienia wykształcenia ogólnego (podwyższenia poziomu wykształcenia). Natomiast kwalifikacje zawodowe osoby dorosłe zdobywają (uzupełniają) poprzez kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, a w przypadku osób posiadających wykształcenie średnie także w szkole policealnej. Szczególną ścieżkę kształcenia przewidziano ponadto dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia, którzy mogą kontynuować naukę w branżowej szkole II stopnia, w celu uzyskania wykształcenia średniego branżowego⁴ oraz dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.

² Art. 4 pkt 18 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe.

³ Art. 4 pkt 29 ustawy Prawo oświatowe.

⁴ Absolwenci branżowej szkoły I stopnia mogą także uzyskać wykształcenie średnie poprzez kształcenie w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych poczynając od klasy drugiej (art. 19 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy Prawo oświatowe).

na poziomie technika, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I i II stopnia. Jednakże ani szkoła policealna, ani branżowa szkoła II stopnia, nie zalicza się do kategorii szkół dla dorosłych, chociaż przyjmuje się do nich zarówno osoby niepełnoletnie, jak i pełnoletnie.

Jak wynika z powołanych wyżej przepisów, nie ma w ustroju szkolnym takiego typu szkoły, jak „technikum dla dorosłych” lub „szkoła eksternistyczna”. Niezależnie od przedstawionych powyżej możliwości kształcenia w odpowiednim typie szkoły publicznej lub niepublicznej, dokumenty potwierdzające posiadany poziom wykształcenia lub kwalifikacje zawodowe osoby pełnoletnie mogą uzyskać w trybie eksternistycznym, poprzez zdanie egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne⁵. Do egzaminów eksternistycznych zdający przygotowują się samodzielnie, bądź na kursach oferowanych przez placówki kształcenia ustawicznego lub centra kształcenia zawodowego. Szczegółowe informacje na temat egzaminów eksternistycznych są dostępne na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej <https://www.cke.gov.pl/egzamin-eksternistyczny/>.

System edukacji w Polsce obejmuje dwa obszary: system oświaty i wychowania oraz system szkolnictwa wyższego, których funkcjonowanie zostało uregulowane w dwóch odrębnych ustawach, tj. odpowiednio w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe oraz w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁶. Odpowiednio, odrębnie dla systemu oświaty i wychowania oraz systemu szkolnictwa wyższego, w powołanych ustawach zdefiniowano pojęcie „roku szkolnego” i „roku akademickiego”:

- rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września – art. 66 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- rok szkolny trwa od dnia 1 września do dnia 31 sierpnia – art. 94 ustawy Prawo oświatowe.

Definicje te mają charakter bezwzględnie obowiązujący dla wszystkich jednostek edukacyjnych funkcjonujących w obu systemach, tj. szkół i placówek w systemie oświaty i wychowania oraz uczelni w systemie szkolnictwa wyższego.

Organizację roku szkolnego, uwzględniającą w szczególności terminy rozpoczynania i kończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych, przerw świątecznych i ferii szkolnych, określają przepisy wydane na podstawie art. 47 ust. 6 ustawy Prawo oświatowe. Aktualnie obowiązuje w tym zakresie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji roku szkolnego⁷. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia zajęcia dydaktyczno-wychowawcze w szkołach systemu oświaty, co do zasady, rozpoczynają się w pierwszym powszednim dniu września, a kończą w najbliższy piątek po dniu 20 czerwca. W branżowych szkołach I stopnia, branżowych szkołach II stopnia i szkołach policealnych oraz we wszystkich typach szkół dla dorosłych zajęcia dydaktyczno-wychowawcze mogą rozpoczynać się w pierwszym powszednim dniu lutego i kończyć w ostatni piątek stycznia. Natomiast w klasach albo semestrach programowo najwyższych szkół ponadpodstawowych,

⁵ Art. 10 ust. 1 – 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.).

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 742, z późn. zm.

⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 1211.

których absolwenci mogą przystąpić do egzaminu maturalnego, zajęcia dydaktyczno-wychowawcze kończą się odpowiednio:

- w ostatni piątek kwietnia – dotyczy to liceów ogólnokształcących (w tym liceów ogólnokształcących), branżowych szkół II stopnia i techników, w których zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w pierwszym powszednim dniu września,
- w najbliższy piątek po dniu 1 stycznia – dotyczy to branżowych szkół II stopnia oraz liceów ogólnokształcących dla dorosłych, w których zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w pierwszym powszednim dniu lutego.

W szkołach dla dorosłych kształcenie odbywa się w formie stacjonarnej lub zaocznej, a w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej kształcenie może odbywać się w formie dziennej, stacjonarnej lub zaocznej⁸. W zależności od formy kształcenia zajęcia odbywają się⁹:

- w formie dziennej – przez 5 lub 6 dni w tygodniu,
- formie stacjonarnej – przez 3 lub 4 dni w tygodniu,
- w formie zaocznej – co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach co tydzień przez 2 dni.

Jednak bez względu na formę kształcenia, terminy rozpoczęcia i zakończenia zajęć dydaktycznych w szkołach dla dorosłych oraz w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej są takie same, jak w pozostałych typach szkół systemu oświaty. Wynika to przede wszystkim z przyjętych rozwiązań w zakresie finansowania zadań oświatowych¹⁰, jak i z powiązania systemu szkolnego z systemem egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne. Należy bowiem zauważyć, że podział części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego następuje w oparciu o dane dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, zgromadzone w bazie danych systemu informacji oświatowej, o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹¹, według stanu na dzień 30 września. Z kolei egzaminy zewnętrzne (egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny, egzaminy zawodowe) są przeprowadzane w terminach ustalonych przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej dla wszystkich typów szkół, bez względu na formę kształcenia.

Dostosowanie form i metod kształcenia do potrzeb i możliwości osób dorosłych stanowi kluczowy punkt odniesienia dla organizacji systemu kształcenia ustawicznego i konstruowania zróżnicowanej oferty edukacyjnej, obejmującej naukę w szkole lub w formach pozaszkolnych, w formach zdywersyfikowanych pod względem okresu nauczania i częstotliwości zajęć, a także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning). Postulowane rozwiązanie polegające na wydłużeniu letnich ferii szkolnych i wprowadzeniu odrębnego terminu rozpoczynania zajęć w szkołach prowadzących kształcenie w formie zaocznej *de facto* pogorszyłoby warunki kształcenia osób uczących się w tych szkołach wskutek skrócenia nauki o jeden miesiąc w skali roku.

⁸ Art. 18 ust. 2a i 2b ustawy Prawo oświatowe.

⁹ Art. 4 pkt 29a, 29b i 29c ustawy Prawo oświatowe

¹⁰ Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1400).

¹¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 2597, z późn. zm.

Trudno natomiast wskazać mocne strony takiego rozwiązania, ponieważ w aktualnym stanie prawnym pierwsze zajęcia w szkołach prowadzących kształcenie w formie zaocznej (2 dni co 2 tygodnie) odbywają się zazwyczaj nie wcześniej, niż w połowie września.

Na podstawie analizy przedstawionego powyżej stanu prawnego i faktycznego należy stwierdzić, że obecnie nie istnieją przesłanki uzasadniające podjęcie działań legislacyjnych na rzecz ustanowienia dla szkół systemu oświaty prowadzących kształcenie w formie zaocznej takich samych terminów rozpoczynania i kończenia zajęć, jak dla uczelni.

Z poważaniem

Marianna Brzozowska-Skwarek
Zastępca Dyrektora
/ – podpisano cyfrowo/